

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 35

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE: Prešernova 3, tel. 280
POŠTNI ČERKOVNI RACUN 11.409

Maribor, torek 13. februarja 1940

NAROČNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din.
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1—

Stalinov ukaz: zmaga do 1. marca!

Strahoviti sovjetski naskoki na Mannerheimovo črto se nadaljujejo noč in dan brez prenehanja — Kljub vsem strahotnim naporom in žrtvam se pa sovjetski vojski še ni posrečilo zlomiti finskega odpora

LONDON, 13. februarja. Exchange Telegraph. »Daily Mail« poroča iz Stockholma, da je Stalin označil začetek meseca marca kot zadnji termin, do katerega mora sovjetska vojska izbojevati na Finskem odločilno bitko. Doslej se je postavljala termin 23. februar, ko slavi rdeča vojska obletnico svoje ustanovitve. Veliko upanje goje v Moskvi sedaj v generala Šapishnilova, ki je prevzel vodstvo ofenzivnih operacij in je pripravljen žrtvovati vse, samo da doseže uspeh.

BOMBARDIRANJE BREZ PRESTANKA

STOCKHOLM, 13. febr. Havas. Po poročilu iz Finske koncentrirajo sovjeti sedaj vse svoje sile na kopnem in v zraku pred Mannerheimovo utrdbeno črto. Na odseku pri Summi in dalje proti Taipali se napadi s tanki neprenehoma nadaljujejo. Pri tem jih podpira topništvo, ki niti za trenutek ne neha bruhati iz strelkov na finske položaje. Medtem pa bombardirajo sovjetska letala finsko zadnjo. Iz tega sledi, da so sklenili v Moskvi za vsako ceno zlomiti finski odpor in predreti Mannerheimovo črto. Kljub vsem strahotnim sovjetskim napadom se je pa Fincem doslej posrečilo obraniti vse svoje važne položaje. Položaji, ki so jih sovjetske čete zavzele, ne morejo nikakor uplivati na finsko obrambo, ker leže pred glavnimi utrdбами. Pač pa se pričakuje, da bo maršal Mannerheim prišel na drugem odseku protiofenzivo, da bi razbremenil pritisk na svojo črto na Karelski ožini.

OPERACIJE VODI VOROŠILOV?

STOCKHOLM, 13. febr. Havas. Včerajšnji boji na Karelski ožini so bili še hušji kot predvčerajšnji, ko je bila podoba, da je bitka dosegla višek srditosti. Sovjeti so vrgli v prve vrste še večje število tankov, med katerimi so nekateri težki 70 ton. Sovjetske čete se trudijo z največjim naporom predreti Mannerheimovo črto in zavzeti Viipuri. Celokupno zračno brodovje, s katerim sploh razpolagajo, je zdaj zbrano na Karelski fronti. Sovjetski letalci skušajo preprečiti prihod finskih rezerv, toda Finci se poslužujejo gozdnih potov, kjer jih letala težko opazijo. V finskih krogih so prepričani, da vodi sedanje operacije proti Mannerheimovi črti maršal Vorošilov osebno. Glavno vprašanje, ki zdaj zanima finske kroge, pa ni toliko to, ali se bo Fincem posrečilo nadaljevati odpor, kolikor vprašanje, ali bodo mogli sovjeti nadaljevati množinske napade z vedno vimi in svežimi divizijami. Razen sektorja pri Summi je zlasti sektor med Muolajärvijem in Vuksenom cilj srditih sovražnikovih napadov. Na tem sektorju so sovjeti vrgli v boj 150 tankov. Včeraj so vnovič poskušali zavzeti ta del Mannerheimove črte, toda finske baterije so vse te poizkuse zatrla.

FINCI ZAPLENILI 73 TANKOV

HELSINKI, 13. februarja. Stefani. — Sovjetska ofenziva se nadaljuje na vsej fronti. Na Karelski ožini so izvršile sovjetske čete nov močan napad z mnogimi divizijami, toda finska obramba je tudi te navale zadržala in odbila. Tudi drugi napad, podprt s 150 tanki, izvršen med reko Vuolski in Muolajärvijem je bil brez uspeha, a enaka usoda je doletela končno tudi tretji napad na odseku Taipale. Sovjetske čete imajo ogromne izgube. Tekom teh bojev so Finci zaplenili 73 sovjetskih tankov. Sovjetska ofenziva postaja, po napori sodeč, vedno bolj srdita.

SOVJETSKO POROČILO

MOSKVA, 13. februarja. DNB. Poročilo leningrajskega vrhovnega poveljstva javlja, da je bila včeraj izvidniška in artilerijska živahnost ves dan na delu. Na Karelski ožini je sovjetskim četam uspelo osvojiti 23 finskih utrjenih položajev, od

katerih jih je 21 betoniranih in opremljenih s topovi. V teku treh dni je padlo v sovjetske roke 230 strojnica in 23 topov. Zaradi slabega vremena so letala izvedla le nekaj izvidniških poletov.

400 POLJSKIH PILOTOV

LONDON, 13. februarja. Reuter. Listi poročajo, da je dobila Finska doslej okoli

700 letal, od teh okoli 400 iz Anglije. Razen tega je poslala tudi Španija Finski mnogo vojnega materiala. Angleška letala so vseh kategorij in je med njimi zlasti mnogo bombnikov. Ta letala pilotira 400 poljskih pilotov.

SVARILSO SOVJETSKEGA LISTA

BERN, 13. februarja. Agence Telegraphique objavlja članek glasila sovjetske vojske »Krasnaja Zvezda«, v katerem se naglašja, da se bojujejo Finci do zadnjega naboja in se nikoli ne dajo ujeti. Sovjetski list opozarja sovjetske vojake, naj se ne dajo zapeljati po utvari, da predstavlja zavzetje prednjih finskih položajev kako

zmago, ker se je doslej še vselej izkazalo, da je divizija, ki je vdrla v sistem finske obrambe, bila nenadoma od obeh strani napadena in se je mogla rešiti samo z umikom ali ojačenji.

FINSKA NE PROSI ZA MIR

HELSINKI, 13. februarja. Stefani. Finsko javno mnenje popolnoma odobrava govor zunanjega ministra Tannerja, ki je demantiral vesti, da je Finska prosila za posredovanje tuje velesile za mir s sovjetsko Rusijo. Finska bo le tedaj pristala na mirovna pogajanja, kadar bo nedotakljivost njenega ozemlja izven spora.

Nove sovjetske zahteve nasproti baltiskim državam

Obisk letonskega generala Berkisa na Estonskem — Značilni izjavi prezidenta Ulmanisa in zunanjega ministra Muntersa — Možnost oboroženega odpora

REVAL, 13. febr. DNB. General Berkis, glavni poveljnik letonske vojske, je dospel na obisk k vrhovnemu poveljniku estonske vojske, kjer bo dva dni gost. General Berkis je obiskal predsednika republike in mu izročil odlikovanje predsednika Letonske.

LONDON, 13. febr. Exchange Telegraph. Potovanje letonskega vrhovnega poveljnika generala Berkisa v Tallin je zbudilo v Estoniji veliko pozornost. Berkisov generalu Leydonerju namenjeni obisk je posvečen razpravi o okrepitvi skupnega odpora baltiskih držav proti novim zahtevam s strani Sovjetske zve-

ze. O teh novih zahtevah ni mogoče izvedeti ničesar konkretnega, iz raznih znakov je pa mogoče sklepati, da so takega značaja, da jih baltiske države ne morejo sprejeti. V zvezi s tem je značilna izjava prezidenta Ulmanisa v nekem govoru, v katerem je dejal, da bo ves narod, ako bo potrebno, v odločilnem trenutku oblekel uniforme. Dalje je pa napovedal, da bo vlada v bližnji bodočnosti izdala posebne ukrepe za zaščito države in da bo ljudstvo prisiljeno pristati na posebne žrtve. Ni torej izključeno, da se baltiske države z orožjem v roki upro novim sovjetskim nameram.

RIGA, 13. febr. Zunanji minister Munters je imel govor o izselitvi Nemcev iz Letonske in pri tem naglasil, da je nemško-letonski sporazum o izselitvi mnogo pripomogel k okrepitvi prijateljskih odnosov med obema državama in vlada. Munters je dalje govoril o načelih letonske zunanje politike, katere glavni namen je zagotoviti nacionalno neodvisnost Letonije. Ako pa bo potrebno, je dejal minister, bo letonski narod sprejel nase vse zahtevane žrtve za obrambo svoje svobode. Letonski narod je pripravljen na vsako eventualnost, ki mu jo bodočnost lahko vsili.

Gospodarski sporazum med Nemčijo in Sovjetsko zvezo

Sovjetska zveza bo krila nemške potrebe po surovinah, Nemčija pa bo dobavljala Sovjetski zvezi v zameno svoje industrijske proizvode

BERLIN, 13. febr. DNB. Jutrnjiki prinašajo uradno poročilo o sklenitvi nemško-sovjetskega gospodarskega sporazuma. Sovjeti bodo dobavljali Nemčiji surovine, Nemčija pa jih bo plačevala s tovarniškimi izdelki. Listi prinašajo tudi uradne komentarje tega silno važnega dogodka. Tudi v diplomatskih krogih se zadnje dni govori samo o tem gospodarskem sporazumu. Listi poudarjajo ogromno važnost sovjetskih dobav nem-

ški industriji ter pravijo, da bodo znašale čez eno milijardo in 500 milijonov mark na leto.

BERLIN, 13. febr. DNB. Po trgovinskem dogovoru lani v avgustu je sledila v nadaljnjih mesecih izmenjava pism med sovjeti in Nemčijo. Na drugem obisku Ribbentropa v Moskvi je bila Molotovu izražena želja po čim tesnejši izmenjavi blaga med obema državama. Kasneje so sledila na podlagi prvotne osnove dopolnilna pogajanja v Berlinu kakor v Moskvi, ki so bila dovršena s podpisom trgovinske pogodbe. Program obsega načrt, da se doseže trgovinska bilanca, ki je bila v preteklosti med obema velesilama največja in po možnosti še preko-

račl. Nemčija je že 1913. uvažala iz Rusije tretjino njenega izvoza, nemški uvoz v Rusijo je pa znašal polovico državnih potreb. Po vojni se je delež nemškega uvoza v Rusijo znižal na tretjino, v l. 1931. do 1933. je narasel na 40%. V istem smislu se je razvijal ruski izvoz v Nemčijo. Medtem ko razpolaga Rusija z neizčrpnimi rezervami surovin, ki se bodo v teku let še povečale, ima Nemčija industrijsko kapaciteto, da lahko poleg lastnih potrebščin zadosti še sovjetom. Dogovor je osnovan na zamenjavi ruskih surovin z nemškimi industrijskimi proizvodi. Obe državi sta se tako vrnili h gospodarski politiki, ki je bila že v preteklosti zanje uspešna.

Prihod avstralskih in novozelandskih čet

LONDON, 13. febr. Reuter. V angleška pristanišča na zahodni obali so prispeli prvi transporti avstralskih in novozelandskih čet. Čete so v najlepšem redu in razpoloženju napravile ogromno pot čez Indijski ocean in Sredozemsko morje. Za enkrat bodo čete nameščene v Angliji. Ta transport je eden največjih, kar jih je bilo kdaj poslanih čez morje. Kralj je postal došlim četam brzojavno svoj pozdrav.

ISMAILA, 13. februarja. Havas. Ladje s četami avstralskega ekspedicijskega zbora so se zasedrale včeraj nedaleč od Ismaila v Sueškem prekopu. Anthony

Eden, ki je prinesel četam sporočilo angleškega kralja, se je z motornim čolnom pripeljal do konvoja. Angleški veleposlanik v Egiptu je prebral kraljevo sporočilo, ki pravi: Pred 25 leti so prvi kontingenti avstralskih čet prišli čez morje, da se ovenčajo s nesmrtno slavo povsod, kamor so bile poklicane služiti stvari svobode in pravice. Danes ste v prvi elementi ted ruge avstralske armade, ki je prišla za orožje v obrambi iste stvari. Iz vsega srca želim vam in vsem vašim tovarišem srečo in vam kličem dobrodošli. Nato se je opravila enaka slovesnost kakor pri prihodu novozelandskih čet.



NEMSKI ZUNANJI MINISTER
VON RIBBENTROP

Maribor, 13. febr.

V minulih dneh je bila v nemškem tisku ponovno naglašena potreba pospešene dobave ruskega blaga vojni industriji Nemčije. S tem v zvezi naj bi se vojna na Finskem čimprej likvidirala, da bi se sovjetski uvoz v Nemčijo, ki še nikakor ni mogel preiti v pravi tir, dvignil na stopnjo, kakor sta se obe velesili domenili v moskovskem paktu.

Pogajanja, ki so se v tem pogledu vodila v Moskvi, so zdaj ugodno zaključena. Nov način izmenjave blaga med obema pogodbenicama naj bi podprl gospodarske napore Nemčije v sedanjih vojnih. Izvoz blaga iz sovjetske Rusije v Nemčijo se bo uravnovešal z uvozom nemških industrijskih izdelkov v Rusijo. Nemci žele, da bi sovjetski uvoz že letos dosegel najvišje stanje, kakršno je bilo pred svetovno vojno.

Sovjetska Rusija je teritorialno največja država na svetu. Zavzema 8 milijonov kvadratnih milj, kar predstavlja šestino celokupne suhe zemlje našega planeta. Nad 180 milijonov ljudi biva v mejah SSSR, nad 75% prebivalstva se bavi s poljedelstvom, 40 milijonov ljudi ima zaposlženost v industriji.

Prostrano ozemlje sovjetske Rusije je pod vplivom skoro vseh vrst podnebnja. Od kamnitega Urala in Kavkaza tja do gora na Daljnem vzhodu, od pladnih ukrajinskih ravnin do notranjeazijskih puščav se razprostira ogromno bogastvo nad in pod zemljo. Rusija ima tretjino vseh gozdov sveta. Proizvaja največ magnezija, lanu in krompirja na svetu. Šestino zlata, osmino premoga, tretjino drv, četrtno pšenice in ovsu, polovico rži svetovne produkcije pridobiva Rusija. Petrolejska proizvodnja doseže 10% svetovne količine. Znano je, da ima Rusija najplodnejšo zemljo, črnico v Ukrajini, kjer se pridelajo ogromne količine pšenice in drugih cereali. Tu je tudi sedež 60% ruskih premogovnikov in 70% železnih rudnikov. Velika kemična industrija dopolnjuje ukrajinsko industrijsko okrožje.

Skoro vsa, 98,5% ruske proizvodnje je v rokah države. Poedine industrije in tovarne imajo določene količine proizvodnje. Na škodo industrije, namenjene širšemu konsumu, so sovjeti v zadnjih letih forsirali težko jekleno industrijo, industrijo strojev in municije ter kemičnih proizvodov tako v evropskem delu Unije kakor v Sibiriji. Zato je stalno primanjkovalo potrebščin za širše sloje, kakor čevljev, obleke in pohištva.

Vse rusko blago se prodaja v državnih trgovinah po uradno določenih cenah. Nad 90% državnih dohodkov krijejo te prodajalne od svojega dobička. Razdeljene so na več vrst, največjo izbiro blaga imajo one, ki delajo za rdečo vojsko in uradništvo. Tako je bilo, namenjeno širšim plastem, v večini trgovin le redko na izbiro in še to je slabše kakovosti.

Slaba kvaliteta proizvodnje je posledica naglega pospeševanja industrializacije. V delavnice so prišli ljudje s kmetov in celo nomadi, ki niso imeli pojma o industrijskih strojih in niso bili nikdar prej v mestu. Sovjetska Rusija ima velike rezerve ne kvalificiranih delovnih moči, ki se absolutno ne morejo uporabljati za delo pri strojih. Ni čudno tedaj, da je v sovjetskih tovarnah dvakrat več pokvarjenih strojev kakor v drugih kapitalističnih državah. Režim se trudi, da bi se število kvalificiranih delavcev čimprej zvišalo, toda ti naporu se v kratkem času ne morejo uveljaviti.

Rusija, ki ima 10% prebivalstva vsega sveta, šteje 678.000 motornih vozil, 1,6% od celokupnega števila na svetu. Slabo stanje cest in pomanjkljivost prometnih sredstev ovirata preskrbo ruskega konsuma. Premalo je potniških in tovornih vagonov, zato trpe večja mesta zaradi pomanjkanja dovoza. Po nagli industrializaciji so nekatera mesta prenaseljena. Ponekod odpade komaj 1 soba na družino, v petrolejskem središču Bakuju zavzema vsak človek le 3x2 m stanovanjskega prostora. V pomanjkanju primernih stanovanj in najpotrebnejših življenjskih potrebščin je sovjetska vlada določila družinam primerne nagrade. Tako dobe rodbine z 2 otrokoma 1000, s 3 otroki 2500, s 4 otroki 4000, s 5 otroki do petega leta 5000 rubljev podpore.

Mobilizacija delovne sile v sovjetski Rusiji je vprežena zdaj za zalaganje vojnih potrebščin. Težko je verjeti, da bodo

Sofijski glasovi o gospodarskem zblizanju

SOFIJA, 13. februarja. Prisrčni sprejem bolgarske gospodarske delegacije v Beogradu, s trgovinskim ministrom Zagorovom na čelu, je naletel v sofijskem tisku na velik odmev. Listi prinašajo v celoti govore ministrov dr. Andresa in Zagorova ob otvoritvi jugoslovansko-bolgarske trgovinske zbornice ter naglašajo navzočnost zunanjega ministra dr. Cincar-Markovića. Posebno naglašena je avdiencia Zagorova pri knezu namestniku Pavlu. V svojih komentarjih daje tisk duška velikemu zadovoljstvu, da je prišlo do te lepe manifestacije jugoslovansko-bolgarskega zblizavanja. Istočasno poudarjajo velike nade, ki jih goje v skupno trgovinsko zbornico. »Mir« naglašja, da »so se že pred ustanovitvijo zbornice po-

stavljala vprašanja, ki jih je bilo mogoče rešiti le s skupnim sodelovanjem na enotni gospodarski osnovi. Govori obeh ministrov so bili navdahnjeni z veliko iskrenostjo in so pokazali, da je uspeh obeh sosed pričakovati ne le od izmenjave blaga, temveč od skupnega načrta v proizvodnji in trgovanju z drugimi državami. »Slovo« ugotavlja, da »je jugoslovansko-bolgarska zbornica v Beogradu sprejeta z velikim zadovoljstvom v vrstah vsega naroda ter jasno izraža občutke bratske Jugoslavije. Človek mora biti izredno zadovoljen, ker bodo z delom te ustanove prešli odnosi med sosedami na pot realne osnove in sodelovanja iskreno pričakovanega od obeh narodov.«

Slovo poslanika Jurišića od Bolgarije

SOFIJA, 13. febr. Diplomatski klub je priredil poslovilno večerjo na čast jugoslovanskemu poslaniku Momčilu Jurišiću. Ti odhaja za poslanika v Bern.

SOFIJA, 13. febr. »Včera i dnes« objavlja ob odhodu jugoslovanskega poslanika Jurišića članek, v katerem naglašja, da »je bila med štiriletnim njegovim bivanjem v Sofiji dosežena krona normaliziranja odnosov med obema državama, zgodovinski pakt o večernem prijateljstvu. Bivanje Jurišića v Sofiji bo ostalo v spominu na najpriščnešje odnose

med Jugoslavijo in Bolgarijo. Z radostjo je treba ugotoviti, da je bila Jugoslavija od Vukčevića, Cincar-Markovića do Momčila Jurišića predstavljena v Sofiji po sposobnih diplomatih, ki so vztrajno nadaljevali smernice zblizanja med sosedami. Spremljač v duhu Jurišića na njegovo novo službeno mesto, mu želimo z bratskimi občutki nove, do goletne uspehe v karieri. Nasledniku Milanoviću zapuščajo dobro dediščino skrbno negovanih občutkov in razumevanj za skupne interese balkanskih Slovanov.«

Vse Severno morje vojno področje

KODANJ, 13. febr. Exchange Telegraph. Kakor poročajo iz Berlina, je izjavil neki visoki uradnik zunanjega ministrstva, da je treba smatrati vse Severno morje kot vojno področje in zaradi tega kot nevaren pas za nevtralno plovidbo. Nemške bojne enote so pooblašene napasti brez opozorila vsako nevtralno

ladjo, ako vozi z »naščenimi lučmi, odnosno ako vozi v krivi črti ali v spremstvu sovražne zaščite. Nevtralno ladijeje predstavlja neposredno pomoč sovražniku in je treba zaradi tega tudi nastopati proti njemu temu primerno. Ta izjava je zbudila v skandinavskih državah veliko nezadovoljstvo in zaskrbljenost.

Razgovori grofa Zaleskega v Londonu

CURIH, 13. febr. »Basler Nachrichten« poročajo iz Londona o razgovorih, ki jih je imel tam poljski zunanji minister grof Zaleski s Clamberlainom, Halifaxom, Churchillom, Stanleyem in drugimi angleškimi državniki. Ti razgovori so se nanašali predvsem na usklajitev poljskih in angleških vojnih ciljev. Poljska hoče imeti zagotovilo, da se bodo v celoti spoštovale njene težnje in da se bo to tudi

uradno in obvezno potrdilo. S kakšnim rezultatom so bili ti razgovori zaključeni, javnosti ni znano, ker ni bilo izdano nobeno zadevno poročilo. Drugo vprašanje razprave so pa bile razmere v onem delu Poljske, ki je direktno priključena Nemčiji. Zaradi nemškega postopanja vlada med Angleži in Francozi silno ogorčenje. To postopanje bo gotovo vplivalo tudi na dočakanje vojnih ciljev.

Obisk turških novinarjev v Franciji

PARIZ, 13. februarja. Havas. Ob vrnitvi z obiska Maginotove črte so bili zastopniki turškega tiska včeraj na kosilu v restavraciji »Lary«, ki jim ga je priredila reprezentanca diplomatskih uradnikov. Ob tej priliki je imel ravnatelj »Akšama«, poslanec Niemdin Sadak, govor, v katerem je obrazložil stališče turškega tiska, ki se že davno bojuje za slovo in sodelovanje med narodi. Republikanska in demokratska Turčija odklanja napad kot sredstvo v mednarodni politiki. Govorec o svojih vtisih v Maginotovi črti je slavil ogromnost in silo francoskih utrd. Po kosilu so bili turški časnikarji sprejeti v ministrstvu za oboroževanje.

Nova ameriška letala

WASHINGTON, 13. febr. Letalsko ministrstvo javlja, da so bili v San Diegu v Kaliforniji preizkušeni novi tipi bombnikov »24«. Poizkusni poleti so izvrstno uspeli. Novi bombniki letajo s hitrostjo 500 km na uro, imajo štiri strojnice, 18 močnih cilindrov z 200 ks. Letala lahko preneso štiri tone bomb, devet članov posadke in imajo akcijski radij 5000 km.

KAKO DELUJE ANGLEŠKA BLOKADA

RIO DE JANEIRO, 13. febr. Reuter. Nemški 3771 tonski tovorni parnik »Wakama«, ki je v nedeljo opolnoči iznenada odplul iz pristanišča z namenom, da bi se prebil skozi angleško blokado, je poslal v ponedeljek popoldne obupne klice na pomoč.

sovjeti klub bogastvu zemlje, utegnili zadostiti vsem obvezam do Nemčije, ko bodo zaradi gornjih okoliščin sami nujno potrebovali industrijsko in poljedeljsko proizvodnjo zase.

Domači zapiski

Dr. Subašić pri knezu Pavlu

Ban Hrvatske dr. Subašić je bil sprejet v avdienci pri knezu namestniku Pavlu. Po sprejemu je ostal pri njem na kosilu. Sestal se je tudi s predsednikom vlade Cvetkovićem in notranjim ministrom Mihaljevićem. Ostal bo tri dni v Beogradu in uredil vse probleme, ki so v zvezi s prenosom poslov notranjega ministrstva in s finančno samostojnostjo Hrvatske.

Boža Maksimović v Ljubljani

Prosvetni minister Boža Maksimović je prišel po družino, ki je dalje časa bivala na Gorenjskem. V Ljubljani se je sestal z dr. Korošcem, obiskal je bana dr. Natlačena, rektorja univerze dr. Slaviča in dekana medicinske fakultete dr. Kanskega. Davi se je z brzim vlakom vrnil v Beograd.

Ali bo šla JNS proti dr. Mačku in proti sporazumu s Hrvati?

Veliko prahu je dvignila akcija JNS, da bi s srbskimi strankami, radikali in demokrati, napravila volilno koalicijo. To se pravi, da bi šla v »srbsko fronto«, ki je naperjena proti sporazumu s Hrvati in proti dr. Mačku. V Zagrebu gledajo skeptično na uspeh te akcije, prav tako v Beogradu. Mita Dimitrijević je celo izjavil, da se radikali ne bodo oddvojili od demokratov, ki smatrajo, da je takšno sodelovanje težko izvedljivo.

Kako bodo izvedene volitve

Minister dr. Čubrilović je na konferenci zemljoradniške stranke v Sarajevu poudaril, da »ima vlada sporazuma nalogo, uvesti v državi demokratski red, ker se od 1929 do danes ni vedelo, kdo pije in kdo plača. Oblasti morajo drugače postopati z narodom, ki mora občutiti svobodo. Kot zemljoradniškemu ministru, borcu za ideologijo Stamboliškega, Stjepana Radića in Joce Jovanovića mi je zelo ljubo, da se bo lahko pri novih volitvah pokazala prava moč kmetov. Zemljoradniki na srbski strani bomo dobili ne 10 ne 30 nego 100 zastopnikov. S takšno silo bomo skupno s hrvatskimi kmeti izvedli politiko, ki edino odgovarja potrebam države. Glasovanje bo svobodno, oblasti bodo imele dolžnost, skrbeti za red, ne brigajoč se za politično prepričanje posameznikov.«

Kaj hoče Demokratska stranka?

Liberalnost sedanje vlade je tolikšna, da jo lahko Milan Grol svobodno napada in ji očita nasilno postopanje pri volitvah. Demokrati zahtevajo, da se najprej izvede preureditev države, potem naj nastopi demokracija, ki bi v povoljnem trenutku šla na volitve. Demokratska stranka smatra sebe za edino predstavniško demokratske misli med Srbi in terja zase oblast. Zato je sploh nemogoče misliti na tesno sodelovanje demokratov z radikali. Demokrati na tihem žele, da se radikali zedinijo, da bi potem dobili monopol na opozicijo, češ da bi se jim pridružil tudi del nezažadanih radikalov, piše »Hrvatski dnevnik«.

Naselitev Sumadincev v Gorskem kotaru

V Zagrebu izhajajoča »Srpska Riječ« predlaga, naj bi se na posestvu kneza Thurn Taxisa v Gorskem kotaru naselili Sumadinci. Ker so se prečani naselili na Kosovu, zakaj naj bi se ne Sumadinci v Gorskem kotaru? »Hrvatski dnevnik« odgovarja, da je bil svet Thurn Taxisa v davni vzet Zrinjskemu in Frankopanu, da je še vedno pristno hrvatska last in da bi ne smel Beograd igrati v tem pogledu politike Dunaja, ki je jermal hrvatskim knezom zemljo. Kolonizacija Kosova je bila nuja v nacionalnem pogledu. Gorskemu kotaru tega ni treba.

JRZ in manjšine v Vo'vodini

Resolucija, sprejeta na banovinski skupščini JRZ v Novem Sadu pravi med drugim, da so vstopili v vodstvo stranke za Madžare odvetnika dr. Imre Varadi in Keelji Mesaroš. Neke zastopata odvetnika dr. Ludovik Kesk in Vilim Šolc, Romune pa Nikola Meda.

TRI NOVE ERIVE POMORSKE VOJSKE

LONDON, 13. febr. Reuter. Neki 7.000-tonski holandski parnik, ki je vozil žito v Rotterdam, je bil torpediran po nemški podmornici. Prav tako je bil potopljen norveški parnik »Nidaros«, ki ima 3.400 ton. Estonski parnik »Linda« je potopila nemška podmornica. Močvjo se je rešilo na neki švedski parnik, ki pa so ga kasneje napadli nemški letalci in obsrelevali s strojnimi.

ATENTAT V MEHIKI

MEHIKO, 13. februarja. Včeraj je neki vojak ustrelil adjutanta novega predsedniškega kandidata generala Avilla Camuca. Ranjen je bil tudi vojak, ki ga je spremljal.

SMRT DVEH FINSKIH SPORTNIKOV

HELSINKI, 13. februarja. Havas. Znan finski tekač Gundar Hoekert, rekorder v teku na 5000 m na olimpijskih igrah v Berlinu 1936, je padel na fronti. Skupaj z njim je bil ubit tudi njegov sportni tovariš Henrik Viledram, prvak v skoku v višino.

ZRTVE ŽELEZNIŠKE NESREČE PRI PISI

RIM, 13. febr. Havas. Pri železniški nesreči v bližini Pise v Italiji je bilo 5 potnikov ubitih, 25 pa ranjenih. Nesrečo je zakrivila prevelika naglica, zaradi katere je vlak iz Rima skočil s tira.

Mariborska napoved. Oblačno in vetrovno vreme s snegom v presledkih. — Včeraj je bila najvišja temperatura —6,8, danes najnižja —9,4, opoldne —9,0. Novega snega je padlo 12 cm, tako da je višina snega 45 cm.

Borza. Curih, 13. februarja. Devize: Beograd 10, Pariz 10,04, London 17,72, Newyork 446, Milan 22,52, Berlin 178,75, Praga 5,50, Sofija 3,30, Budimpešta 80, Atena 3,55, Bukarešta 3,35.

Novice

Prvi dan zasedanja banskega sveta

Včeraj popoldne se je začelo enajsto zasedanje banskega sveta dravske banovine. Zasedanje je vodil ban dr. Marko Natlačen. Po sprejetju tudanostnih brzojav, ki so bile poslane kralju in kraljevkemu domu ter članom vlade je podal svoj ekspoziciji ban dr. Natlačen. Predlog banovinskega proračuna znaša

139.831.260 din.

ter pomeni povečanje za 2.807.990 din. Povišanje davkov bo pokrito v prvi vrsti z donosom doklad na državne neposredne davke. Vprašanje

zvižanja uslužbenških prejemkov v tesni zvezi z vprašanjem dokončne ureditve preureditve države, kajti dokler Slovenija dravska banovina, so tudi prejemki banovinskih uslužbencev od prejemkov državnih uslužbencev. Sistem plač se bo moral prilagoditi življenjskim razmeram, predvsem pa se bo moral zvišati prejemki nižjim uslužbencem z večjim številom otrok.

Proračuni rodeljskih občin so narasli na 91.68 milijona dinarjev ter izkazujejo obračuni 8.5 milijona din prebitka. Vendar pa zadolžitve občin rastejo. Znaša že 70 milijonov din. Pri naku in prodaji zemljišč je prišlo v naše roke 1265 ha zemlje, iz naših rok pa 177 ha. V banovini je 1.7% oziroma samo 0.9% vsega prebivalstva tujih državljanov. V začetku lanskega leta je

komunistična akcija popustila, v drugi polovici pa se okrepla. Značilno je, da se komunisti ne skrivajo več, ampak nastopajo na docela zakonit način. Zato je treba ostrejšo borbo proti komunizmu, vendar pa ima na program pobijanje komunizma le del časopisa, ostali del tiska pa molči kot da se ga ta akcija, ki upropašča državo in narod, ne tiče. Velik del naše inteligence, posebno mlajše, je pasiven ter računa na vse primere, kar seveda jemlje udarnost in učinkovitost borbi proti komunizmu. In taki mlajši potem vzgajajo našo mladino. Kam to pelje? Nevarni so tudi tako zvani filokomunisti; ni torej nič čuda, če se je komunistično gibanje razpaslo celo med srednješolsko

Celle

Pekovski mo'stri proti ukinitvi združenja

V nedeljo je bila redna letna skupščina združenja pekov v Celju v restavraciji "Pošta"; poleg članov so bili navzoči tudi številni delegati iz Ljubljane, Maribora in Ptuj. Skupščino je vodil predsednik Rudolf Mlakar. Zbornico za TOI je zastopal Miloš Hohnec, CUPOJ pa predsednik Milan Bašić iz Zagreba.

Iz poročila tajnika Strajnika je bilo razvidno, da je imelo združenje koncem leta 1939 146 članov, 90 vajencev in 94 pomočnikov. Uprava se je udeleževala vseh konferenc v Ljubljani, Mariboru in Zagrebu. Dohodkov je imelo združenje 23.065 din, izdatkov 22.862 din; premoženje združenja znaša 14.000 din. Po poročilu nadzorstvenega odbora se je računski zaključek soglasno odobril in izglasoval razrešnica. Proračun znaša v dohodkih in izdatkih 23.500 din, članarina za član v mestih in trgih 150 din, za rodeljske mojstre 100 din. Nato so bili izvoljeni člani pomožniške izpitne komisije. Med slučajnostmi se je po predložitvi razpustitvene odločbe Zbornice za TOI razvila silna zanimiva debata. Med drugim je Hohnec izjavil, da ni kot podpredsednik obrtniškega odseka vedel, da se združenje ukinitve manjših strokovnih združenj, da je 98% zborniških svetnikov proti temu, da se godi letor itd. Padel je tudi potek razprav pri Zbornici, ki je bila preureditve združenj. G. Hohnec je žel za svoj nastop vseslošno odobravanje. Enako zanimiva so bila poročila Milana Bašića, predsednika CUPOJ v Zagrebu, ki je opisal borbo obrtniškega strokovnega združenja v Hrvatski in drugih skupnih združenj. Srečel se je s tem, da se proti ukinitvi združenja vložijo, torej pa se z deputacijo vseh pekovski združenj v Sloveniji posreduje pri Zbornici, da umakne svoje odločbe. Ukinitve združenj, ker je nezakonita, o tej ni sklepal obrtni odsek in so

mladino, česar je vsekakor krivo to, da je premajhno število profesorjev, ki bi se zanimali za dijaštvo. Gorje vam, vzgojitelji, če se izkaže, da nje niste pleli ali da ste celo hujšo sejal! — V Sloveniji imamo

polovico kmetij, ki ne morejo preživljati družine, četrtina kmetijskega zasluga pa je navezana na postranski zaslužek. Zato bo treba po

premisljenem načrtu uravnati naše gospodarstvo. Za izobrazbo kmeta bo treba ustanoviti toliko kmetijskih in gospodinskih šol, da bodo mogli vsi prosilci dobiti mesto v teh šolah. Nato je ban podal poročilo o izboljšanju in o potrebi izboljšanja travništva, poljedelstva, živinoreje, vinogradništva, sadjarstva, kjer je omenil, da se mora

v Mariboru zgraditi silos za prevzem sadja, dalje da bo treba posvetiti več pozornosti vrtnarstvu in podpirati strokovno časopisje. V ljudskem šolstvu

manjka 1312 učilnic in 390 šolskih poslovalj in 228 oddelkov učiteljev. Enako je pomanjkanje srednješolskih poslopij. Treba v demokratičnem duhu re-

formirati one edinice, ki morajo skrbeti za vrhovne smernice našega šolstva. Da se pospeši delo na

cestah

je banovina najela posojilo 25 milijonov din. Na novo bo treba proučiti vprašanje banovinskega cestnega omrežja. Zgraditi bo treba tudi več vodovodov.

Elektrifikacija

je zelo napredovala; zanimanje zanjo raste predvsem v podeželskih občinah. Ban je nato ugotovil, da se manjša zaradi bele kuge prirastek prebivalstva, glede minimalnih mezd pa je povedal, da je dobil pooblastilo, da bo mogel minimalne mezde dvigniti tudi preko 3 din na uro.

V trgovini in industriji

se pozna volna. Devizni položaj ni bil ugoden, denarni in blagovni promet sta nrišla nekako v nered. — Pri poročanju razpravi je podal poročilo o obnem oddelku načelnik Pfeiffer, o upravnem oddelku pa načelnik Josip Hubad, ki je povedal, da se je stanje javne varnosti lani nekoliko poslabšalo. Pri 7 stavkah je bilo izgubljenih 52.000 delovnih dni. Precej pa je naraslo število kaznivih dejanj zaradi ponarejanja denarja.

Hiša se je zrušila na spečo družino

JUNAŠKA ŽENA REŠILA IZPOD RUŠEVIN MOŽA IN SVOJH ŠEST OTROK

V Križevcih pri Ljutomeru sta se pretekli dni dogodili dve težki nesreči, ki pa po naključju nista zahtevali smrtnih žrtev. Kakšni dve uri po polnoči je zaslislala žena posestnika Ivana Franka pok v podstrešju, se prebudila in hotela pogledati, kaj poka. Isti trenutek pa se je že z opeko krito ostrešje z velikim trščem sesulo v izbo in pokopalo pod seboj vse speče; moža in šest otrok v starosti od 1 leta do 17 let. Bosa in vsa preplašena v temi je pričela mati reševati otroke ter rešila vse izpod ruševin, dokler niso prišli sosedje, katere je zbudil silen tršč. Manjše otroke so spravili izpod ruševin skozi okno, kajti vrata so bila docela zasuta; večji otroci pa so tako dolgo prezebali, dokler niso prišli sosedje lestve, da so mogli sple-

zati čez zidavje. Tudi moža je žena odkopala in ga rešila oklepa tramovja. Če ne bi hrabra mati rešila z nadčloveškim naporom in požrtvovalnostjo otrok, bi se zadušili. Ruševine so polomile vse pohištvo. Reševanje je bilo otežkočeno, ker niti sosedje niso imeli natroleja niti sveč, da bi mogli napraviti luč.

Druga podobna nesreča se je zgodila v Križevcih pri posestniku Rajterju, kjer se je vdrla streha nad skednjem in gospodarskim stanovanjem. Zlomil se je prečni tram in vsa streha se je udala in se sesula. Tramovje in ostali material je poškodoval več strojev in drugih gospodarskih pripomočkov. Posestnik Rajter trpi več tisoč dinarjev škode.

let in se je pri njih razvilo lepo obrtno združenje. Oprirajo se na odkok ministrskega sveta, da se ukinejo le ona združenja, ki imajo manj kot 100 članov. Njihovo združenje pa šteje 120 članov.

p Kmetije pravijo da novi val mraza, ki je pritisnil po zadnji odjugi precej skoduje ozimini. Ledena skorja tudi ne propušča zraka.

Ljubljana

Kaj je s spomenikom kralja Zed niteja

Član odbora okrajne organizacije vojnih dobrovoljcev, ki zastopa vojne dobrovoljce v ožjem odboru za postavitev kraljevega spomenika v Ljubljani, je na obnem zboru organizacije podal zanimivo poročilo o poteku spomeniške akcije. Našel je tudi nepričakovane ovire ter med drugim navedel, da je lani izdelavo spomenika v Beogradu močno

Krvavo de'anje razbojnika Haceta

S ŠESTIMI STRELI IZ SAMOKRESA JE ZASLEDOVALI HACE UMORIL OROŽNIŠKEGA PODNAREDNika IVANA MEDENA

Ko sta sinoči že v temi zasledovala orožnika Ivan Meden in Fran Mavko nekoga neznanca, osumljenega da je ukradel kolo, ju je sled pripeljala v neko hišo v Spodnji Hudinji. Tu stanujejo v kletnem stanovanju dalmatinski krošnjari. Orožnika sta ugotovila, da se je ssem zašel zasledovanec neznanec. Kaplar Mavko se je postavil pred okno na stražo, dočim je podnarednik Meden odšel v stanovanje, kjer je proizvedoval za neznanec. Ta je hipoma ugasnil svečo ter oddal proti orožniku šest strelkov, ki so ga zadeli v prsi. Ko je kaplar Mavko začel strelati, je tudi on oddal proti neznanec, ki je medtem že pobegnil, več strelkov pa ga očividno zadal, kar pričajo krvavi sledovi v snegu. Ranjeni podnarednik Meden pa je med prevozom v bolnišnico umrl. Na kraj krvavega dogodka je prišla komisija z orožniškim majorjem Vin-

Mursko-soboško učiteljsstvo za stalnost

Učiteljsstvo murskosoboškega okraja je zborovalo 10. II. 1940. v Murski Soboti ob udeležbi 76 učiteljev. Predsednik je otvoril zborovanje in pozdravil navzoče, ki so se kljub slabim prometnim razmeram udeležili zborovanja v lepem številu. Poslovil se je v krasnih besedah od tovarišice Kosove, podpredsednice, ki je bila dolga leta članica društvene uprave in agila v borbi za ženske pravice in za enakopravnost. Istočasno se je poslovil tudi od tov. Ivana Baumana, dolgoletnega predsednika nadzornega odbora. Oba sta bila premeščena po službeni potrebi.

V uvodnih besedah se je dotaknil najbolj perečega vprašanja, ki zadeva danes učiteljsstvo, t. j. zahteve po zvižanju plač, na eksistenčni minimum, na avtomatično napredovanje in na stalnost na službenem mestu. Po prečitaniu došlih dopisov je tajnik poročal o akciji za zvižanje plač na kar je sledil referat g. Vl. Majhena o zvezniškem delu učitelja. V svojih znanstveno utemeljenih izjavah je pokazal delo učitelja na vasi. Debata je bila zelo živahna. Učiteljsstvo je dokazalo s svojim obiskom, da so zborovanja nujno potrebna.

NOVA POSTOJANKA BORCEV PRI MALI NEDELJI

Te dni se je izvolil v Mali Nedelji pripravljalni odbor borcev za severno mejo. Zborujoči tovariši in borci so ugotovili, da se nahaja na njihovem področju še 40 do 50 v poštev prihajajočih borcev, in sicer koroških legionarjev, Maistrovilih borcev ter prekmurskih in medmurskih dobrovoljcev. Predsednik pripravljalnega odbora tov. Pavle Horvat je na sestanku naglasil, da so dobili solunski dobrovoljci zato zemljo in druge pravice, ker so bili združeni. Za kolajnami bo treba priznati borcem tudi to, kar jim po pravici gre.

oviralo veliko pomatikanje vode. Poleg tega pa je bila tudi v južnih krajih nabavljena glina neuporabna in so morali iz Slovenije poslati v Beograd tri vagonce glin. Kipar Dolinar je svoje delo odlično dovršil, a je vlivanje spomenika v bron trajalo tri mesece. Kakor znano, je bil prostor za spomenik določen v bližini Trubarjevega spomenika, a je pozneje komisija, katere se je udeležil tudi kipar Dolinar, določila neke prostorne spremembe in ta zahteva sedaj se ni rešena med spomeniškim odborom in mestnim gradbenim uradom. Tudi se ni rešeno vprašanje, kako dolgo bo ostal odbor lastnik in varuh spomenika in kdaj ga prevzame v last in varstvo mestna občina. Če ne pride kaj vmes, bo spomenik odkrit letos na Vidov dan.

a Ljubljanski spomeniški sveteljem pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. bo letos od 1. do 10. junija

a Prijava biciklov, kočij in motornih vozil. Za vsa ta vozila polječe čas prijave pri policijski upravi tri mesece in se bodo morale po 1. marca poleg rednih plačati še kazenske takse: za bicikl 37.50, za kočijo 67.50, za motokril 80, za motokril s priklopo 92.50, za avto pa 180 din.

a Lovsko društvo Ljubljana bo imelo svoj občni zbor 19. t. m. ob 20. v restavraciji „Zvezdi“.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

Drama:

Torek, 13.: Zaprt.

Sreda, 14.: „Na prisojni strani“. Red B.

Opera:

Torek, 13.: Zaprt.

Sreda, 14.: „Rusaka“. Red Sreda.

o Sumakov oče je umrl. V Ljutomeru je prav na 54 dan obletnice svoje poroke in v 83 letu starosti zatisnil oči znani izvoznik kmetijskih pridelkov Martin Sumak.

Maribor

Stanovanjski najemniki za svoje pravice

Apel, ki ga je poslalo društvo vsem stanovanjskim najemnikom v dnevnikih ni ostal brez odziva. Doslej se je prijavilo že lepo število članov in to najbolj kaže, kako potrebno je bilo oživiti to društvo. V teku 14 dni je društvo obravnavalo že več konkretnih primerov, ko so se najemniki znašli v stiski in iskali nasvetov. Društvo jim je dalo potrebne nasvete in je tudi samo posredovalo za odklonitev nevednosti. Da bo pomoč članom še bolj uspešna, je bil na zadnji seji osnovan ožji pravni odbor, v katerem so zastopani juristi in praktiki, ki bodo obravnavali vsa stanovanjska vprašanja. Vse, ki se obračajo na društvo pa opozarjamo na to, naj predložijo ob intervenciji kratko pismeno predstavitko. Le na ta način bo mogoče vsak predmet voditi do uspeha po vseh inštančnih poteh.

Banska uprava je povabila zastopnika društva na anketo za gradbo zaklonišča proti napadom iz zraka. Ankete se je udeležil predsednik, ki je tam zastopal interese stanovanjskih najemnikov. Odločno je odklonil predlog hišnih posestnikov, naj bi tudi stanovanjski najemniki prispe-

vali k gradnji zaklonišča. Pričakujemo, da bodo oblasti upoštevale upravičeno odklonilno stališče stanovanjskih najemnikov in s tem preprečila še težji materialni položaj stanovanjskih najemnikov. V odboru za pobijanje draginje sodeluje društvo z dvema članoma. Kakor je iz poročila razvidno, je odbor pridno na delu in je pričakovati v najkrajšem času tudi ob-

jave rezultatov o delu odbora, ki ima sicer nehalno, toda zelo koristno naloge. Na eni prihodnjih sej bo društvo razpravljalo tudi o zakonu o etažni lastnini. Ta način gradnje se je z velikim uspehom že uveljavil v drugih mestih. Čas bi torej bil, da se tudi pri nas omogoči ta način gradnje kar bi vsekakor ugodno vplivalo na stanovanjske razmere.

Na trgu je vedno dražje

Kakor da bi se vse zaklelo proti mariborskemu gospodinjstvu. Cene na mariborskem trgu so vedno višje in bodo kmalu dosegla najosnovnejša vsakdanja živila takšne cene, da bodo postala luksuz in si jih siromašnejši človek ne bo mogel privoščiti. Tako je merica krompirja po 12 din, kg pa 2 din. Zeljnate glave po 5 din, kislo zelje pa po 4.50 din kg! Nekoliko cenejša je kislja repa, ki jo prodajajo po 2 din kg. Solate skoraj ni, kar je z ozirom na sneg razumljivo. Radič prodajajo po 14 din kg, dalmatinsko solato pa po 10 din kg. Komad endivije je po 3 din! Nič bolje ni pri sadju. Jabolka so na trgu

po 3 do 8 din, hruške po 5 do 8 din kg. Celi orehi so po 7 do 8 din, luščeni pa po 24 do 28 din kg. Mleko je vedno dražje. Sedaj je že po 2.50 din liter in še dražje. Surovo maslo je po 30 do 32 din, čajno maslo po 32 do 36 din kg, jajca pa po 1.75 din komad. Draginja je tudi na perutninskem trgu. Kokoši so po 20 do 32 din, piščanci pa po 25 do 65 din par. Purači imajo stalno ceno 45 do 65 din komad, domače zajce pa prodajajo po velikosti od 10 do 30 din. Prav bi bilo, da bi protidraginjski odbor preštudiral tudi cene na trgu in ugotovil, če so pravične.

Nove in črtane obrti

Januarja je mestni obrtni referent izdal te obrtne pravice: Kumperščak Anica, trg. z manufakturno, modo in konfekcijo na drobno, Valvazorjeva ulica 30; Kumperščak Anica, trg. z galanterijo, porcelanastim in steklenim blagom, Valvazorjeva ul. 30; Lešnik Josip, trgovina z mešanim blagom na drobno, Krekova ul. 6; Hoppe Viljem, trgovina z zobotehničnimi potrebščinami na drobno, Orožnova ul. 5; Jermić Ivan, krojaštvo moških oblek, Koroska c. 20; Jarc Alojzij, restavr., Aleksandrova c. 3; Gustinčič Justin, trg. z mešanim blagom na drobno, Kneza Koclja ul. 18; Antončič Jožefa, gostilna, Radvanjska c. 34; Matjašič Gizela, bufet, Stritarjeva ul. 7; Trvdka Alimentaires, družba z o. z., trg. s kolonialnim blagom na debelo, Aleksandrova c. 9; Vreznik Alfonz, trg. z motornimi vozili, pripadajočimi deli in potrebščinami na drobno, Cankarjeva ul. 25; Kautzner Stefanija, bufet, Aleksandrova c. 61; Zieser Ana, krojačica ženskih in otroških oblek, Aleksandrova c. 55; Zorč Nada, s pristavkom »Foto-Pelikan«, fotografski obrt, Gosposka ul. 23; Hötzl Ana, izdelovanje kemičnih ma-

zlinih izdelkov, Židovska ul. 14; Karbutz Ivan, trg. z radio-aparati in s sestavnimi deli na drobno, Gosposka ul. 3; Jež Justina, trg. z manufakturnim blagom na drobno, Gosposka ul. 8. — Isti mesec pa so bile črtane obrtne pravice: Trvdka Jugosl. društvo Guma Englebert a. d. v Beogradu, podružnica v Mariboru, Trg svobode 2; Weiler Ferdinand, trg. s steklom, porcelanom in keramičnimi izdelki, Gosposka ul. 26; Prodajno društvo proizvajalcev tvornice Zlatorog Maribor, d. z. o. z., trg. z milom, glicerinom, kristalno sodo in toaletnimi predmeti na debelo, Klavniška ul. 23; Gaube Emanuel, gostilna, Linhartova ul. 13; Marinič Ivana, šivilja, Aleksandrova c. 55; Duchek Josip, trg. agentura s steklenim blagom, Tržaška cesta 39; Kropce Marija, branjarija, Koroska cesta 50; Karničnik Josip, trg. z mešanim blagom, Glavni trg 11; Krivec Franjo, obrt uvoza in izvoza ter izposojevanja filmov, Korosčeva ul. 4; Kadrnas Jožef, trg. s kolesi, šivalnimi stroji ter pripadajočimi predmeti na drobno in otroškimi vozički na drobno, Kraljeviča Marka ulica 13.

Dolar o temi „Slovenski pisatelji našemu malemu človeku“. Predavanje je namenjeno našim delavcem in delavkam, zato prav vladno vabljeni vsi!

Zadružno predavanje. Danes ob 20. predava prof. Lojze Bizjak v Ljudski univerzi o temi „Zadružništvo in socialno vprašanje“.

10.108 volivcev je vpisanih v nove volivne imenike mariborske mestne občine. **Tečaj za pasivno brambo** je priredila mariborska gasilska župa levi breg v nedeljo pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah. Vodila sta ga prof. Modic in poveljnik mariborske gasilske čete g. Kramberger. Sedemurnega tečaja se je udeležilo veliko število gasilcev in drugega občinstva.

V zadevah mestne občine je odpoval v Beograd inž. Baran, ki bo posredoval pri raznih ministrstvih.

Več obzirnosti na cestah. Te dni so bili potniki avtobusa na progi Maribor—Celje pričali neljubega dogodka, ki kaže avtomobiliste v slabi luči. Državna cesta Maribor—Celje je zaradi snega v takšnem stanju, da je promet skoraj nemogoč. Pri srečavanju z avtomobili mora avtobus večkrat zavoziti v jarek, če se hoče sofer izogniti karambolu. Včasih se to zgodi samo zaradi brezobzirnosti potniških avtomobilov. Tako je bilo tudi oni dan v Hočah. Avtobusu je privozil nasproti mali avtomobil trgovca G. iz Frama. Kljub temu, da bi se ta lahko izognil in da so ga sofer ter potniki v avtobusu prosili, G. tega ni hotel storiti ter je zahteval, da se mu naj veliki avtobus umakne. Sele ko je posredoval orožnik, ki je trgovca ogradil zaradi kršenja cestno policijskih predpisov in ker ni imel verig na kolesih, je lahko avtobus po daljši zamudi nadaljeval vožnjo proti Celju.

Brezplačna pilotska šola! Razpisan je natečaj za sprejem učencev v dvomeščni pilotski tečaj za dijake, ki so dovršili najmanj šest razredov srednje ali temu odgovarjajoče šole in niso mlajši od 18, a ne starejši od 26 let. Tečaj je popolnoma brezplačen! Navodila daje mestni vojaški urad v Mariboru, Slomškov trg 11, soba št. 3.

m Tatvina v gostilni. V neki gostilni v Melju sta dva 15 letna pletopina ukradla kuharico Marijo Hajnskovo in sobarico Angelo Tacerjevo. Obema je zmanjkalo precej denarja.

Cigava je zapestna ura. Te dni je bila najdena kromasta zapestna ura. Lastnik jo dobi pri policiji.

Od doma je pohegnil pred dnevi 8 letni sin delavke Albin Vampl iz Levstikove ulice. Iz šole se ni več vrnil domov. Za njim je zmanjkala vsaka sled.

Blaznež napadal pasante. Včeraj se je v Parmovi ulici zmačil um A. U., ki je napadal pasante na ulici in ga je sele policija ukrotila ter ga spravila na varno.

Dinamo luči je nekdo ukradel urarju Jakobu Mulavcu iz veže na Kralja Petra trgu. Tatovi so odnesli tudi neke pečne vložke, ki jih je lastnik izsledil med stariim železjem pri nekem trgovcu.

Nočna lekarniška služba (do vključno 16. t. m.): Lekarna pri Zamorcu, Gosposka ul. 12 tel. 28-12, lekarna pri Angelu varuhu, Aleksandrova cesta 33, tel. 22-13.

Kino

Esplanade kino. Repriza sijajnega filma „Pesem sreče“ z nepozabno pevko Denno Durbin.

Grajski kino. Danes Benjamin Gigli v svojem najnovejšem filmu „Melodija noči“. Prekrasno petje!

Kino Union. Od danes pa do vključno torka „Straža ob meji“, velika drama.

Mariborsko gledališče

Torek, 13. febr.: Zaprt.

Sreda, 14. febr., ob 20.: „Cigan baron“ (Gostovanje v Celju).

Četrtek, 15. febr., ob 20.: „Stari Rimljan“ (Gostovanje Mrakove družine).

Radio

Torek, 13. februarja

Ljubljana: 18. Plošče za oddih, 18.40 Filozofija gospodarstva malega naroda; 20. Balalajke, 20.20 Avenčenkova komedija „Kupčija s smrlijo“, 22.15 RO. — **Beograd:** 17.45 Narodne pesmi, 18.20 Koncert Mendelsonovih del; 21.50 Klavirski koncert; 22.20 Pl. gl. — **Sofija:** 18.45 Lahka gl.; 20.30 Godalni kvartet; 21. Ruske romanice. — **Kalundborg:** 20.30 Vokalni koncert; 22.20 Komorna gl. — **Milano:** 21. Alfanijeva opera „Vstajenje“ (po romanu Tolstoj); — **Dunaj:** 19.15 Plošče; 22.15 Iz operel nega sveta, 23. Glasba za ples. — **Poste Paristen:** 19.45 Pester spored; 22. Lahka glasba; 23. Variete. — **Toulouse:** 19.30 Opereta, 21. Orkestralna glasba; 22.20 Pl. gl. — **Rim:** 21. Simfonični koncert. — **Firenze:** 20.30 Odlomki iz operet, 23. Pl. gl. — **Bratislava:** 19.30 Narodna glasba; 21. Pestra glasba. — **Beromünster:** 20.10 Simfonični koncert.

Sreda, 14. februarja

Ljubljana: 7. Poročila in veseli zvoki; 12. Mojstri lahke glasbe; 13.02 Fantazije, 18. Mladinska ura; 18.40 Nove davčne dolžbe, 20. Samospevi g. P. Lovščetove; 20.45 Rapsodije; 22.15 Svicarska glasba. — **Beograd:** 14. Sramel kvartet; 14.30 Slavni pevci; 18.35 Pl. gl.; 20. Wagnerjeva opera „Siegfried“ s plošč. — **Sofija:** 18. Pestra gl. s plošč; 20. Odlomki iz Debussyjeve opere „Peleas in Melizanda“; 22. Pl. gl. — **Hilversum:** 20.15 Zabavni koncert; 23.10 Salonski orkester. — **Poste Paristen:** 19.45 Pester spored; 22.05 Radio komad z glasbo. — **Toulouse:** 19.30 Lahka glasba; 21. Glasba iz filmov, 23. Pl. gl. — **Rim:** 20.30 Lahka glasba; 22.40 Violinski koncert. — **Firenze:** 20.30 Pesmi; 21. Verdijeva opera „Trubadur“ nato pl. gl. — **Budimpešta:** 19.30 Puccinijeva opera „Tosca“; 22.20 Ciganski orkester. — **Dunaj:** 16. Zabavni koncert, 20.15 Veliki koncert s solisti. — **Bratislava:** 20.15 Popularni koncert. — **Beromünster:** 20.15 Gledališki komad; 21.30 Plesna glasba.

m Odlikovani so bili z redom sv. Save IV. Skok Franc, profesor realne gimnazije v Mariboru, dr. Hohnjec Josip in dr. Močnik Vinko, profesorja mariborskega bogoslovja.

m Iz državne službe. Upokojena sta davčna uradnika Bogomir Zeleznik in

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.

Glavno žrebanje 39. kola

Din 60.000.—: 22794 54670
Din 50.000.—: 66586
Din 40.000.—: 73190
Din 30.000.—: 706 24709
Din 20.000.—: 35249 52750 66096
Din 16.000.—: 4000 24694
Din 12.000.—: 7278 68609 78475 93755

Din 10.000.—:

3745 14730 24496 25552 50354 57655 59127
63747 69238 78171 81639 83483 84081 97136
97209

Din 8000.—:

1759 5843 5877 6972 11081 14319 14969
17972 20708 40277 50713 51388 54925 57482
62209 68894 73967 91922 92733 93512 98093

Din 6000.—:

6346 9839 18443 22801 23448 36486 37520
40304 41641 48160 53458 60922 63405 81351
82724 85221 89090 93159 95556

Din 5000.—:

2453 17397 20801 20876 45050 45137 49559
53828 55845 62797 63006 64674 70888 73275
77426 78870 83056 88106 90760 93277 93223
97540

Din 4000.—:

690 930 5077 15506 16634 28237 29190
30074 31508 34946 35342 36718 40053 43385
43727 45247 46136 53628 57154 75165 77735
57935 63567 64644 64673 65185 66810 67312
68387 73530 73554 75027 80119 85505 85737
90473 91847 93250 97759 98313 98920 99553
(Brez jamstva)

Pri nas so bile kupljene sledeče srečke: štev. 24.496 (dobitek din 10.000.—), štev. 63.747 (din 10.000.—), štev. 91.922 (din 8000.—), štev. 81.351 (din 6000.—) in štev. 93.159 (din 6000.—).

Pooblaščen glavna kolektura drž. razredne loterije bančna poslovalnica BEZJAK, Maribor, Gosposka ulica 25.

Alojz Colić v Mariboru. K okrožnemu sodišču v Mariboru je premeščena sodna pripravnica Ivanka Zorec iz Ljubljane.

m Zelezniška vest. Za svetnika 4—2 pri osmi sekciji za vzdrževanje proge Maribor—Studenca je postavljen inž. Viktor Hladnik z Jesenice.

m Za predstavo „Stari Rimljan“, ki jo v četrtki uprizori v Nar. gledališču Mrakova igralska skupina, dobile še danes in jutri vstopnice pri „Puatniku“.

m Na Ljudski univerzi v Studencih bo predaval v četrtki urednik g. Jarošlav

Reorganizacija prisilnih obrtniških združenj

Po obrtnem zakonu je vse naše obrtništvo v Sloveniji prisilno članjeno v obrtniških združenjih, nadzorstvo nad njimi pa je poverjeno v prvi instanci Zbornici TOI, v drugi pa banki upravi. En del združenj, ki obstajajo po večini še iz časa veljavnosti avstrijskega obrtnega reda, obsega okoliš cele banovine, znaten del pa je takih, ki obsegajo enega ali več okrajev, zelo mnogo pa je takih, ki obsegajo samo en sodni okraj ali celo samo nekaj občin. Vseh obrtniških združenj v Sloveniji je 152.

Ze ta številnost in velika različenost v obrtniški prisilni organizaciji je bila vzrok, da je bilo tudi delo in njegov uspeh pri združenjih zelo različen in da so prav mnoga združenja samo životarila, brez koristi za obrtništvo in za delo z oblastvi in zbornico.

Ze novi obrtni zakon iz leta 1932 je postavljal načelo, naj bi obstajalo v vsakem okraju po eno obrtniško združenje, ki bi združevalo vse obrtnike tega okoliša. Izjemoma je dovolil ustanavljanje združenj za okoliš ceme banovine samo za gradbene, elektrotehnične in tiskarske obrtnike. Ker pa nekatere zbornice, med njimi tudi Zbornica TOI v Ljubljani, po letu 1932 niso likvidirale in reorganizirale obrtniških združenj po teh načelih, je smatralo ministrstvo trgovine in industrije za potrebno, da s posebnim razpisom odredi zbornicam, da morajo čimprej izvršiti to reorganizacijo tako, da bodo združenja obsegala načeloma en, po potrebi tudi več okrajev, da se morajo ukiniti vsa združenja, ki ne morejo

vzdrževati svojega urada, ki bi vsak dan redno posloval in plačati primerno kvalificiranega tajnika. Zbornici TOI v Ljubljani pa je ministrstvo še posebej naročilo, da mora ukiniti najmanj polovico obstoječih prisilnih združenj.

Obrtni osek ljubljanske zbornice je že kmalu po 1. 1932 na svojih sejah razpravljaj o vprašanju reorganizacije obrtniških združenj ter se načelno izrekel za nujno potrebo, da se reorganizacija izvede. Tako je zbornica končno januarja letos pristopila h končni izvedbi reorganizacije.

Ukinila je od obstoječih 152 združenj 102 združenj, ki so imela po 30 do 200 članov. Ostalo je 32 združenj z okolišem samo enega okraja ali mestnega poglavarstva in okoliškega okraja, v katerih so vključeni vsi obrtniki raznih strok dotičnega okoliša, dalje 10 združenj za okoliš banovine za eno samo stroko (vrtarji, dimnikarji, graditelji, zidarji, tesarski in kamnoseški mojstri, elektrotehniki, grafiki, kletilci in konjači) ter združenja krojačev in čevljarjev v Ljubljani in v Mariboru.

Tako preurejena združenja bodo mogla vzdrževati urad in kvalificiranega tajnika, ki bo strankam dnevno na razpolago. Stroški vzdrževanja bodo manjši. Obrtništvo okrajnega okoliša bo vse združeno v enem združenju in bo lahko uspešneje obravnavalo važna gospodarska vprašanja svojega okoliša na sestankih in zborih, kakor pa je moglo doslej, ko je bilo raztepeno na najrazličnejša strokovna združenja v oddaljenih centrih, proti

čemu se je upiralo zlasti podeželsko obrtništvo. Ze reševanje zadev posrednih strok se ustanove v združenju avtonomni strokovni odseki. Prav tako se ustanove v večjih krajih zunaj sedeža poverjenstva, kar bo olajšalo zlasti prijave in oproščanje vajencev ter preganjanje sušmarstva. Tudi skrb za obrtne nadaljevalne šole, prirejanje strokovnih tečajev in predavanj, razstav itd. se bo moglo izvajati uspešneje. Stiki obrtništva in združenj z oblastvi in z zbornico bodo neposrednejši, živahniji in plodnejši, ker bo število združenj manjše in s tem odpade potreba po zvezah ali okrožnih odborih obrtniških združenj, ki so bili povod hudega odpora obrtništva zlasti radi prispevkov za njihovo vzdrževanje. Marsikje si bo moglo obrtništvo postaviti svoj obrtniški dom, kjer bo imelo uradne prostore, predavalnice in prostore za družabne prireditve, tega danes ne more, ker večino dohodkov združenja porabi administracija. Tudi humanitarno delo združenj, zlasti podpiranje ocnoglih, starih članov in skrb za siromašne vajence, se bo dalo izvajati uspešneje. Če pride do obrtniškega zavarovanja, se bodo stroški za administracijo znatno znižali, ako se pritegnejo administrativno dobro urejena in poslujoča krajevna skupna združenja obrtnikov.

Z izvršeno reorganizacijo zato ni ustrezno samo zakonu in odredbi ministrstva, temveč bo v korist in dobrobit tudi obrtništva samega.

Zanimivosti

Kadar se bo vnela prava zračna vojna

Letalstvo Velike Britanije se ponaša z dvema tipoma prvovrstnih bombnikov. So to Wellington- in Blenheim-letala, ki spadajo med najboljše bombnike sveta. Wellingtoni so posebno pripravljeni za obrambo. Veliko prednost imajo tem, da je montiranih v strelnem stolpu po 4 do 6 premakljivih strojnic. Od tod tudi dejstvo, da so pri napadu na Helgoland in Sylt prizadejali večje izgube nemškemu lovcem. Angleži so s tem tipom letal pridobili kombinacijo bombnika in lovskega letala, ki je posebno pripravna za daljše polete preko morja. Wellingtoni

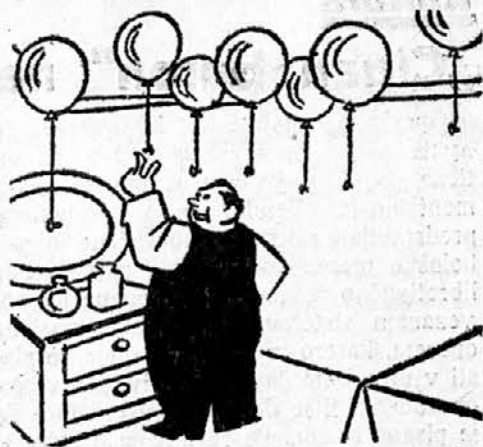
ni so zaradi svojih lovskih lastnosti primerni za spremljevalce težjih bombnikov na velike daljave, ker je pri navačnih lovskih letalih bencinska zaloga premajhna.

Blenheim-bombniki imajo manjšo udarno silo, so pa zato mnogo hitrejši. Wellingtoni so prave bojne ladje v zraku, ker so pripravljeni za ofenzivo in defenzivo. V spopadih nad Severnim morjem je bilo nemškemu lovcem težko poseči v boj z Wellingtoni, ker so jih ti s svojim križnim ognjem prisilili k umiku.

Nasprotno angleškim, so nemški bom-

bniki prirejani bolj za operacije nad suho zemljo. Izkazali so se tako na Španskem kakor na Poljskem. V bojih z oddaljeno Anglijo jih čaka težja preizkušnja. Oboroženi z eno do tremi strojnicami, so se morali pred hitrimi angleškimi lovci večkrat umakniti.

V Angliji računajo, da bodo Nemci znatno izpopolnili svoje bombnike, predvsem pa obložili bencinske tanke z varnejšim oklepom. Luknje od izstrelkov se bodo avtomatično zapečale in tako pripomogle letalom, da se bodo lahko vrnili preko morja v svoja oporišča.



Najnovejša iznajdba za ovratne gube, ki se tako radi izgube...

Skrb Shawa za angleške plesalce

Sloviti humorist je postavil v zadnjih dneh na dnevni red vprašanje, o katerem se je razpisal ves londonski tisk: ali mora jo tudi profesionalni plesalci služiti domovini, ali ni bolje, da se jih osvobodijo vojaške suknje in ohrani narodu plesna umetnost. Ali ne bi v primeru, da bi ostali pri življenju, izgubili velik del svojega umetniškega duha?...

Te ideje je poslal Shaw v pismu uredništvu »Daily Telegraph« in s tem spro-

žil veliko polemiko v javnosti. Medtem ko jemlje navedeni list predlog slavnega humorista zelo resno, so ostale novine mnenja, da je vse šala, o kateri ni treba zapravljati besed. Nedavno so vojaške oblasti osvobodile frontne službe nekega baletnega mojstra in gornji list naglašala, da naj bi ta primer poslužil za zgled, kako se lahko vrne Angliji mir, ker je pri Angležih ples neke vrste religija...

Dr. Tiso o propagandi prišepetavanja

Predsednik Slovaške je v minilnih dneh obiskal v Banovcih tečaj slovaške zgodovine, kjer je govoril o podtalni propagandi in med drugim naglasil:

»Po Slovaški krožijo najneverjetnejše alarmantne vesti. Govori se, kako nastopa nova doba, da je sovražnik že na meji

in podobno. Zapomnite si tole: Narod je bil in bo! Če je narod v redu, nima nihče pravice, da nas podjarmi. Na tem mestu živimo že nad 1100 let. To je znak velike življenjske sposobnosti. Imamo pa tudi veliko dediščino, ki jo moramo izročiti mlajšim rodovom.

Berlin se prilagodi vojnim prilikam

V Berlinu je to zimo pritisnil mraz celo do — 30 stop. Celzija. Premoga in drv je jelo kmalu primanjkovati. V mnogih blokih hiš so bili po 10 dni brez kurjave, ker je bilo zaradi snežnih zametov težko dobiti kurjavo za centralne peči. Prav tako je primanjkovalo v vele mestu krompirja. Privatni avtomobilski promet je skrčen na minimum. V začetku septembra je še bilo na berlinskih ulicah 232.000 avtomobilov, zdaj jih je le še 61.536.

Konjske dirke so prenehale, konje potrebujejo za vprego, pa tudi njih meso se ceni. Beseda »derby« je sploh prepuščena. Zelo je porasla cena kitov. V lanskem oktobru je bil lov na kite na južnih obalah Severnega Ledenege morja še zelo živahen, zdaj ga je vojna ustavila.

»Današnji program človeštva je: umeti za svojo idejo živeti, a ne samo umirati; umeti za svojo idejo delovati, a ne samo trpeti.« Masaryk.

Nemški ribiči so lansko jesen naložili 6000 kitov. Meso je konzervirano, iz sala so napravili mast.

Maršal Budjeni - bodoči mož na bojišču

Maršal S. M. Budjeni je izšel iz kozaških vrst. Pri manevrih je posedal med preproste vojake, pil z njimi, igral na kitaro in pel. Za rdečega maršala ni večjega užitka, kakor posedati med svojimi muziki.

Kmeti sin, podčastnik carske vojske in junak državljanske vojne je pravo nasprotje intelektualcem. Njegova pisava je okorna, počasna, v štabu ne pozna nalogov, o umetnosti in znanosti nima pojma. Ko je nekoč ruski pisec opisal rdečo konjenico, mu je Budjeni ogorčen očital, da je napačno opisal sedla, razdelitev stotnij in sploh, da je vsa knjiga brez vrednosti...

Kljub pomanjkanju izobrazbe je Budjeni popularen človek sovjetske Rusije. Orjaške brke, ki jih viha do ušes, preprosti način ponašanja in dostopnost med vojaki ga je napravila najpriljubljenejšega častnika sovjetske vojske. V Kremlju in obrambnem ministristvu sicer nima samo prijatelje, vendar ga to ne moti, ker se v politiko ne vtika. Razen Vorošilova je edini poveljujoči visoki častnik iz državljanske dobe, zato je njegov prestiž še večji. Napovedujejo, da čaka Budjenija za pomlad velika naloga; s svojimi kozaki bo prevzel iniciativo in poveljstvo na fronti.

ša in vse naokoli je bila neskončna temna praznina, mrzla in mrtva kakor strašna pravljica.

Na vsem poznejšem poletu skozi vse mirje se ni dogodilo v vozilu in zunaj njega nič posebnega, razen na meji privlačnosti, kjer so vse stvari in reči izgubile težo in je bilo mogoče dvigati se od tal kakor brez telesa. Joro je to zabavalo kakor otroka. V trenutku je pozabila na svoje tegobe, na svoje, na Rayanipur in na zemljo. Plezala je po stenah in po stropu vozila, se poganjala navzgor in navzdol ter se prekučevala kakor balonček.

Potem je bilo konec tudi te zabave. Vozilo je prekoračilo polovico svoje poti in treba je bilo poskrbeti za to, da ne bo padalo pri Veneri s preveliko naglico. Naloga, ki je bila pri oddaljevanju od zemlje glavna, se je spremenila sedaj v popolnoma nasprotno. V silni daljavi je postajala tudi Venera že dobro vidna. Iz prvotne zvezde se je spreminjala v mesec in potem v nebesno telo z vidnimi oblikami. Prav tedaj, ko je Ramas zopet zamenjal očeta pri aparatih, je Joro ob pogledu skozi linu veselo vzkliknila:

»Zemlja, zemlja!«

»Samo ne naša stara«, jo je zavrnil Ramas.

»Poglej! Razločno opažam morja in celine. Glej, tam na levi se razprostira velika celina: južno od nje se širi ogromno morje. Joj, Ramas, če pademo v morje!«

Belec pobledi od strahu, zamorčeva polt pa postane ob strahu siva kakor pepel.

Baterija radio aparata porabi 4 vate, električna topilna peč 15 milijonov vatov.

Naitočnejšo tehniko je sestavil mehanik Kohlmann. Občutljiva je za 0.0000001 miligrama.

SVEN HEDIN ZA FINSKO

Znani raziskovalec in potopisec Sven Hedin je na javni dražbi v Stockholmu razstavil več predmetov, katerih izkupi-



ček bo poslal v pomoč Finčem. Med drugim bo prodan tudi buharski red, ki ga je Hedin 1891 dobil od potomca Timurlenka, dalje odlikovanje zadnjega koreanskega cesarja »Osem elementov«, neki samurajski meč iz 17. stoletja in plašč cesarja Lunga. Na prodaj bo tudi vrsta znamk in pisem iz raznih Hedinovih odprav in 999.999 knjiga njegovega dela »Beseda opomina«, ki ga je bil izdal med svetovno vojno.

MARIJ SKALAN:

RAMAS IN JORA

ROMAN ZADNJIH LJUDI NA ZEMLJI

82

»Dejal sem, da predstavlja naše vozilo sedaj samostojno nebesno telo, ki ima vse lastnosti vsakega drugega. Ako bi se ustavilo na mejnici privlačnosti, bi se začelo tudi samo vrteti okoli osi in potem okoli zemlje.«

»Ali obstaja nevarnost, da se to zgodijo?« sta vprašala hkratu Ramas in Jora.

»Upam, da se ne bo in bo brzina našega poleta tedaj že tako velika, da bo to nevarnost premagala. Ako jo je premagalo poizkusno letalo brez ljudi, jo bo gotovo tudi naše, saj se je ono upravljalo samo, za to pa skrbim jaz.«

Zemlja se je bolj in bolj oddaljevala. Postajala je z vsakim trenutkom manjša, a tudi svetlejša, ker je letalo letelo tako, da je ubiralo vzhodno smer. Nazadnje je izgledala zemlja samo še kakor velik mesec. Pokrita z večnim ledom se je živo lesketala.

»Kako je lepa!« je vzkliknila Jora.

»Od tu pač«, je menil Ramas. »Toda za tem bleskom se skriva mrlič. Sedaj je na njej vse mrtvo. Nobenega človeka ni več. Kdo, ki bi priletel na njo s kakega drugega sveta, bi mogel verjeti, da je na njej nekoč klilo tako bujno življenje, da

so se dvigale otočne celine, oblite od velikih morij, da so po njih tekale reke, da so rastle gozdovi, da so zeleneli in cveteli travniki in da so stala sredi njih velika in ponosna mesta, polna ljudi in vseh tistih prečudovitih naprav, ki jih je iznašel njihov um! Bilo je in minilo. Tudi ona je doživela usodo vseh stvari: dobo rojstva, mladosti, zrelih let, hiranja in nazadnje smrti. Toda prava smrt šele pride.«

Takur Rayani je medtem nadzoroval aparate in budno pazil na vsak njihov gib. Delovali so brezhibno. Tako se je nadaljeval polet brez vsakih posebnih dogodkov. Po začetnem zanimanju, ki sta ga kazala zlasti Jora in Ramas za vsak nov pojav, sta pričela postajati utrujena in Joro je nazadnje popolnoma premagal spanec. Ramas jo je položil na ležišče.

»Lezi še ti!« mu je velel oče. »Moraš se vsaj malo naspiti, da me boš pozneje lahko zamenjal. Tudi jaz ne bom mogel vzdržati brez spanja.«

»Dobro«, je odvrnil sin, »toda moraš me takoj zbuditi, ako se dogodi kaj važnega.«

»Bodi brez skrbi!«

Kultura

„Cigan baron“ na mariborskem odru

Opereta je nastala kot lažja, veselejša sestra opere, in je iskala vedno romantične snovi, v katerih je mnogo sentimentalnosti. Vendar je v preteklosti predstavljala notranje zaokrožene in psihološko utemeljene zgodbe, zato je bila libretistično in glasbeno zgrajena na povezanem sistemu. To je bila klasična opereta, katero je pričela pozneje, in zlasti v novejšem času, izpodrivati revijska opereta, ki ji je dovoljeno vse, samo da je pisana in zunanje razgibana. Dočim je bila klasična opereta torej še blizu opere, se je moderna od nje zelo oddaljila. Toda kljub vsej sodobnosti revijske operete se še vedno radi vračamo h klasični, ki je znala ohraniti vso svojo vrednost, dočim je še veliko vprašanje, ali jo bo mogla ohraniti tudi revijska?

Med take klasične operete štejemo Johanna Straussa »Cigana barona«. Opereta je klasična po zgraditvi libreta in po glasbi, predvsem pa po svoji topli romantični zgodbi, zajeti iz tiste preteklosti, ko so na Ogrsko še vdiral Turki. Libretistično je obdelal zgodbo I. Schnitzlerja, Strauss ji je pa dal glasbo, nastojeno na melodijo ogrskih ciganskih muzikantov, vendar originalno in čustveno pristno. Po vseh teh kvalitetah je »Cigan baron« dosti bližji komični operi, kakor sodobni revijski opereti. To pa tudi po prevladujočem partu glasbe in petja nad prozo in igro. V tem stilu so nam jo znova pripravili g. Herzog kot glasbeni vodja, g. Rasberger kot režiser in g. Harastovič kot koreograf. Nova premiera v soboto zvečer je bila v splošnem na primerni višini, dasi bi se bile dale nekatere podrobnosti tudi v naših razmerah še bolje izdelati, zlasti v režijskem in koreografskem oziru, kjer smo pogrešali posebno več baleta. Toda kolikor ga je bilo, je bil dobro nastudiran in izveden.

Solisti so našli v posameznih pevskih vlogah lepo priliko za uveljavljanje, in moramo v tem oziru posebno pohvalno omeniti gđc. Jelko Igličev v vlogi mlade Saffi, go. Vido Zamejčič-Kovičev v vlogi markantne ciganke Cizpe, go. Marico Brumen-Lubejevo v vlogi Arsene Zsupanove, g. Draga Kamuščiča v vlogi grofa Homonaya in g. Anstola Manoševskega v vlogi Sandorja Barinkaya, ki je nastopil kljub bolezni in jo večinoma uspešno premagoval. Prav tako uspešno so bile podane tudi komične vloge, ki so si jih razdelili g. Pavle Kovič kot posrečeni Kalman Zsupan, g. Danilo O-

rinšek kot burkavi conte Carnero in ga. Slava Gorinškova kot Mirabella. V solistični vlogi je nastopil dalje še g. Angel Jarc kot Otokar. Štiri cigane so, večinoma dobro karakterizirano, odigrali gg. Harastovič, Košuta, Crnobori in Standeker, hlapec Istvan je bil g. Turk, čomar Miksa pa g. Peter Malec.

Orkester je zvenel ubrano, zbor je bil zlasti v nekaterih nastopih dovolj razgiban, višek pa je bil seveda v solih, duetih, tercetih itd., ki so dajali predstavi značaj glasbeno prav posrečenega večera. To se je čutilo tudi med občinstvom, ki je gledališče napolnilo do zadnjega prostora in ni varčevalo s priznanjem.

-r.

DVESTOLETNIKA BELOSTENČEVEGA KAJKAVSKEGA SLOVARJA

Letos poteka 200 let, kar je izšel v Zagrebu prvi hrvatski slovar velikega obsega in temeljite popolnosti, ki je sicer upošteval deloma tudi štokavščino, bil pa zgrajen v glavnem vendarle na kajkavščini. Slovar je bil delo pavlanca Iv. Belostenca, o katerem trdijo nekateri, da je bil po rodu Slovenec, proti čemur pa nastopa prav ob tem pomembnem jubileju kulturni referent zagrebškega »Obzora« dr. J. Esih. Priimek je nedvomno slovenski, a vsaj zagorski, ne vemo pa, ali se je z naše strani že kdo zanimal za poreklo tega meniha, ki je opravil ogromno slovarsko delo, čeprav se je naslanjal tudi na že starejše besednjake in na sodelovanje drugih zbirateljev. Ivan Belostenec je bil menih pavlanskega samostana v Lepoglavi, kjer je ustanovil njegov red v 16. stoletju gimnazijo in univerzo z bogoslovno in filozofsko fakulteto. Bilo bi zanimivo, pozanimati se tudi s slovenske strani za Ivana Belostenca in njegov latinsko-kajkavski in kajkavsko-latinski slovar.

k Naš mariborski strokovni mesečnik »Gozdarski vestnik« je izšel te dni v prvi številki tretjega letnika z novo, prikopno zunanjo opremo in bogato vsebino. Urednik ing. S. Sotošek je napisal poučno razpravo o žaganju hlodov na enako široke deske, M. Hanzlovsky razpravlja o mejah in mejnikih, slede dopisna gozdarska posvetovalnica, zakoni, predpisi in okrožnice, kratke vesti, dopisi, književnost, gradivo za slovenski gozdarski slovar in rubrika »Lesna trgovina«.

Sport

Nekaj o smuški štafeti 4 x 10 km

V nedeljo bo okolica Maribora prizorišče državnega prvenstva v smuškem štafetnem teku 4x10 km, ki spada med najtežje smuške tekmovalne discipline, pri kateri ne merijo svojih moči samo posamezni tekači, temveč istočasno tudi posamezni klubi. Vse štafete startajo, ako je le mogoče, skupno in sicer tako, da se razdelijo startna mesta po vrstnem redu, ki ga določijo žreb. Vsi tekmovalci iste štafete nosijo po možnosti isto številko, da se lažje spoznajo med seboj in da omogočijo čim lažjo evidenco sodnikom, časomerilecem in ostalim funkcionarjem na progi. Pri startu ima vsak tekmovalce svojo smučino v dolžini 150 do 200 m, šele nato preidejo vsi na skupno progo v borbi za prvo predajo. Start je označen z dolgim trakom, ki je opremljen s številkami startajočih mošttev. Predaja se izvrši na ta način, da se prvi tekmovalce v krogu 30 m od startne črte dotakne

svojega sotekmovalca z roko. Ta prostor za predajo je označen tudi s posebnimi zastavicami. Tudi na progi so posamezni kilometri označeni z zastavicami, tako da je tekmovalce vedno orientiran o dolžini proge, ki jo ima še pred seboj.

Odlične snežne prilike, ki so nastopile z novim snegom, bodo omogočile tekmovalce v neposredni bližini mesta Maribora, tako da bo številnim prijateljem smuškega sporta omogočeno, da zasledujejo potek prvenstva.

50% POPUST NA DRŽAVNIH ŽELEZNICAH

Direkcija državnih železnic je dovolila za vse udeležence državnega prvenstva polovično voznino na podlagi tiskovine K-13 pod običajnimi pogoji. Ker bodo na startu najbolj dolgotrajni iz cele države, se pričakuje, da se bodo prijatelji smuškega sporta v veliki meri poslužili te ugodnosti.

Sokolstvo

IZREDNI OBČNI ZBOR SOKOLA MARIBOR III

V nedeljo je imel Sokol Maribor III. občni zbor, ki ga je vodil zastopnik odsotnega starostar dr. Kovačič. Ta je v kratkih in jednatih besedah orisal borbe obmejnih sokolskih društev v današnjem času in njihovo poslanstvo. Pri volitvah nove uprave je bil za starostar izvoljen Ferš Lojze, za podstarosta Painkovič Dragan, za načelnika Homer Ivan, za namestnika Herič Viktor, za načelnico

Ribarič Vida, za namestnico Koren Lojzka, za tajnika Izlaker Lipe, za blagajnika Eferl Janko, za prosvetarja Hoppe Konrad ter za matrikarija Ribarič Ivo. Častno razsodišče tvorijo Derenčin, starosta Ferš in načelnik Homer. Nadzorni odbor sestavljajo dr. Kovačič, prof. Degen ter Šurm. Za odbornike so izvoljeni prof. Struna, Salda De Corti, Vaupotič, Branko, Kronvogel, Švarc in Silič.

1. Tekme mladih smučarjev na meji. Istočasno, ko so se na Pohorju vršile župne sokolske smučarske tekme, je priredil Sokol v

Gornji Radgoni doma smučarske tekme sokolskega naraščaja in dece. Uspeh prireditve, ki je bila prva te vrste, ni izostal. — Proga je bila za naraščaj 2 km, za deco pa 1 km. Bilo je 17 tekmovalcev. Izmed naraščajnikov je izšel kot zmagovalce Zdravce Jožko v 8.54 min, v deči vrsti pa Klemenčič Milan v 6.34 min. Ker vlada izredno zanimanje za ta zimski sport, je sokolsko društvo sklenilo v doglednem času prirediti še telme članstva, ki se pridno vadi. K tekmam bodo pripuščali tudi ostali sportniki, čeprav niso člani Sokola. 1. Sokolska maskarada v Gornji Radgoni je letos lepo uspela. Čisti dobiček je bil za dograditev društvene dvorane. Med izredno lepim številnim mikavnih mask je bila posebno originalna maska gospe Julijane Koroščeve.

MALI OGLASI

CENE MALIH OGLASOV: V malih oglasih vsake beseda 50 pa, najmanjša pristojbina za 10 oglasov je din 5.— Družbe, orkestri, dopisovalci in ženskovinski oglasni din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za to oglasno je din 10.— Debelo tiskane besede se računajo dvobojno. Oglasni tavek za enkratno obliko znaša din 2.— Znesek za male oglasne se plačuje takoj pri naročilu, oziroma se je vplačati v obliki skupa s naročilom ali pa po poštni poštožnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse oismene odzvrne glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 2 din.

Posesi

VEČJA HIŠA

z delavnico in vrtom, na prometni cesti na periferiji Maribora ugodno na prodaj. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »85.000.« 310-2

Kupim

STARO OMARO IN MIZO kupim. Ponudbe pod »Staro« na ogl. odd. »Večernika« 316-3

Prodaj

ANGLEŠKI SETERII

čistokrvni, stari 7 mesecev, za vsako ceno naprodaj. — Vprašajte: Gregorčičeva 4-I, desno. 311-4

SUHA DRVA

in kolobarje prodaja na drobno Gnilšek, Razlagova ul. 25. 315-4

LEPA KUHINJSKA OPREMA naprodaj. Mizarstvo Pečnik, Koroška 39. 318-4

Stanovanje

STANOVANJE

soba in kuhinja, odda gostilna Kekec s 1. marcem. 305-5

STANOVANJE

lepo sončno, 3-sobno, oddam takoj v novi hiši, Slovenska ul. 37. Povprašati Gospodina ul. 13, Schmidt. 309-5

PRAZNO SOBO

dobita mirna, starejša zakonca (2 osebi) poceni. Mlinska ulica 8, Frizer. 313-5

LOKAL

za stanovanje dobila zakonca brez otrok takoj. Pristanška ulica 2. 317-5

Soba odda

NA STANOVANJE

in hrano sprejemem gospodično, Radvanjska cesta 8-I, prva vrata levo. 299-7

NA STANOVANJE

IN HRANO sprejemem gospoda, Naslov v ogl. odd. »Večernika«, 304-7

SOBO

lepo sončno, s prostim vodom oddam, Vrazova ulica 6-III, desno. 312-7

Soba izde

SOBO S ŠTEDILNIKOM opremljeno, iščejo 3 poštene gospodične s 1. marcem v bližini Tomšičevega drevoreda. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večernika«, 307-8

Sluzbo dobi

SLUŽKINJO

čisto, pridno in pošteno, sposobno opravljati vsa gospodinjinska dela, išče Klopčič, Vrazova ul. 11. 300-9

MLADO DEKLE

sprejemem dopoldne k pol leta staremu otroku! Naslov v ogl. odd. »Večernika«, 301-9

POSTREŽNICO

ki zna kuhati, iščem za takoj. Naslov v ogl. odd. »Večernika«, 302-9

BRIVSKEGA POMOČNIKA in valenca sprejme Maly, Frankopanova 27. 306-9

FANTA

starega 15-17 let, močnega, poštenega, ki se želi učiti trgovine, iščem. Tušak, Sv. Anton, Slov. gor. 303-9

KLJUČAVNICARJA

vsestransko izurjenega, mlajšo moč, sprejemem takoj. Pismene ponudbe pod »Ključavničar« na upravo »Večernika«, 308-9

SOBARICO

pridno in pošteno, sprejemem. Naslov v ogl. odd. »Večernika«, 320-9

KONJARJA

pridnega in poštenega, sprejemem. Naslov v ogl. odd. »Večernika«, 319-9

DOBER GLAS

v dobrem listu, na dobrem mestu, to je pravi uspeh.

Prepričajte se z oglaševanjem v

»VEČERNIKU«

Najboljše sredstvo

proti kašlju, gripi, hripavosti in oslabelosti je medicinal

„SLADIN“

TOVARNA SLADA, CELJE

Doza 1 kg franko din 30.—

Razpis licitacije

Osrednji urad za zavarovanje delavcev razpisuje ofertno licitacijo za adaptacijska dela v Radio-Thermi Laško

na 27. februarja 1940 ob 11. uri dopoldne

v pisarni Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Miklošičeva cesta 20.

Vsa razpisana dela se bodo skupno oddala.

Interesenti naj vložijo ponudbe do zgoraj navedenega roka v pisarni OUZD v Ljubljani v zapečatenem omotu z napisom: »Ponudba za adaptacijska dela Radio-Thermi Laško.«

Vse razpisne pripomočke dobe interesenti pri teh. odseku Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu ali pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani, soba št. 201 proti plačilu din 50.—

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

s Švicarji so premagali v Baslu Madžare v hokeju na ledu v razmerju 11:1 (3:1, 6:0, 2:0).

s Norvežan Age Johansen je dosegel v Bergenu nov svetovni rekord v hitrostnem drsanju na 5000 m s časom 8:14.8. S tem je za 2.4 sek. izboljšal dosedanj Ballangrudov rekord. Vendar novi rekord ne bo priznan, ker desetiške ne odgovarja predpisom za doseg rekordov.

s Hrvatski rokoborci so premagali v Sarajevu reprezentanco Bosne-Hercegovine v razmerju 4:3.

s Joe Louis je v boksarskem dvoboju v New Yorku premagal po točkah Arthura Godoya ter s tem obdržal naslov absolutnega svetovnega prvaka.